

Een droomdebuut op de BBC Proms in Londen

ERIK VOERMANS

Maandag, Schiphol.

Op 1 september begint het Nederlands Philharmonisch Orkest aan het nieuwe seizoen bij De Nederlandse Opera met acht opvoeringen van Richard Strauss' monumentale drieakter *Die Frau ohne Schatten*. De musici staan te popelen om hun partijen in te studeren, maar dat gaat op dit moment wat moeilijk. Hun instrumenten zijn per boot verscheept naar de overkant van het Kanaal, voor een langverbeid debuut op de BBC Proms, 'het grootste festival voor klassieke muziek ter wereld' (aldus BBC-controller Roger Wright): 84 concerten in 58 dagen, in de Royal Albert Hall, recht tegenover Hyde Park.

"Het orkest ervaart deze uitnodiging als een grote eer," zegt Rob Streevelaar, directeur van het NedPhO, dat voor één concert op en neer naar Londen vliegt. Streevelaar: "We hadden graag ook nog in andere steden ons gezicht laten zien, maar de Proms willen exclusiviteit, dus dan houdt alles op."

Chef-dirigent Yakov Kreizberg zal het orkest voorgaan in de *Ouverture*

'Het orkest ervaart deze uitnodiging als een grote eer'

Cyrano de Bergerac van Johan Wagenaar, de *Zesde symfonie* van Dvorák en het *Violconcert* van Brahms, met als soliste Julia Fischer, die ook al haar debuut op de Proms maakt.

Een zenuwenboel, zou je zeggen, maar de musici zijn voornamelijk opgetogen. Fluitist Leon Berendse: "Dit is een mooie plek om te spelen. De grootste zaal waar ik ooit ben geweest. Het Teatro Colón in Buenos Aires was al groot, maar deze overtreft alles."

Kreizberg is alleen maar aanstekelijk enthousiast. "Ik ben al heel vaak op de Proms te gast geweest – allemaal ongelooflijke ervaringen." En voor Julia Fischer (25) is nervositeit een wezensvreemd begrip. "Ach, weet je, ik heb al op zoveel grote podia m'n debuut gemaakt; dit is gewoon het volgende," zal ze dinsdag na de repetitie zeggen. Toch heeft ze wel degelijk reden om zich zorgen te maken, want door ziekte heeft ze haar viool de laatste week nauwelijks aangeraakt. Het recital dat ze samen met Kreizberg zou geven, ook als onderdeel van de Proms, is geannuleerd. En voor het concert afgelopen donderdag in het Concertgebouw moest op het allerlaatste moment zelfs een vervanger worden opgetrommeld.

"Ja, dat was vreselijk," zegt Kreiz-

berg. "Ik heb de hele dinsdag aan de telefoon gehangen. Ik begon me werkelijk zorgen te maken. Maar toen vonden we Benjamin Schmid, die ik totaal niet kende. Hij maakte me in de cadans enorm aan het schrikken, omdat hij afweek van de gebaande paden, maar het liep allemaal goed af. Hij was de reddende engel."

Dinsdagochtend, Royal Albert Hall

"Dames en heren, welkom op de BBC Proms," zegt de grote baas Roger Wright aan het begin van de repetitie in de Royal Albert Hall. Volledig leeg oogt die nóg imposanter. Ruim vijfduizend mensen passen erin en zoveel zullen er vanavond ook zijn, zegt Wright. "Schrik niet, maar er zullen hier straks vlak voor uw neus bijna duizend mensen staan. Staan ja," zegt Wright aan het begin van de middagrepitie. "Horen zult u ze niet. Ze zijn het stilst van allemaal. Is dit het beste publiek ter wereld? Dat laat ik graag aan u over. Maar ik verzeker u dat ze u bijzonder warm zullen verwelkomen."

De musici beginnen opmerkelijk gedreven (en luidruchtig) in te spelen. Je kunt merken dat ze hun instrumenten de afgelopen dagen hebben moeten missen. "Heb jij dan geen tweede instrument?" vraagt een violist aan zijn collega. "Jawel," is het antwoord. "Maar dat ligt thuis onder m'n bed. Zonder snaren."

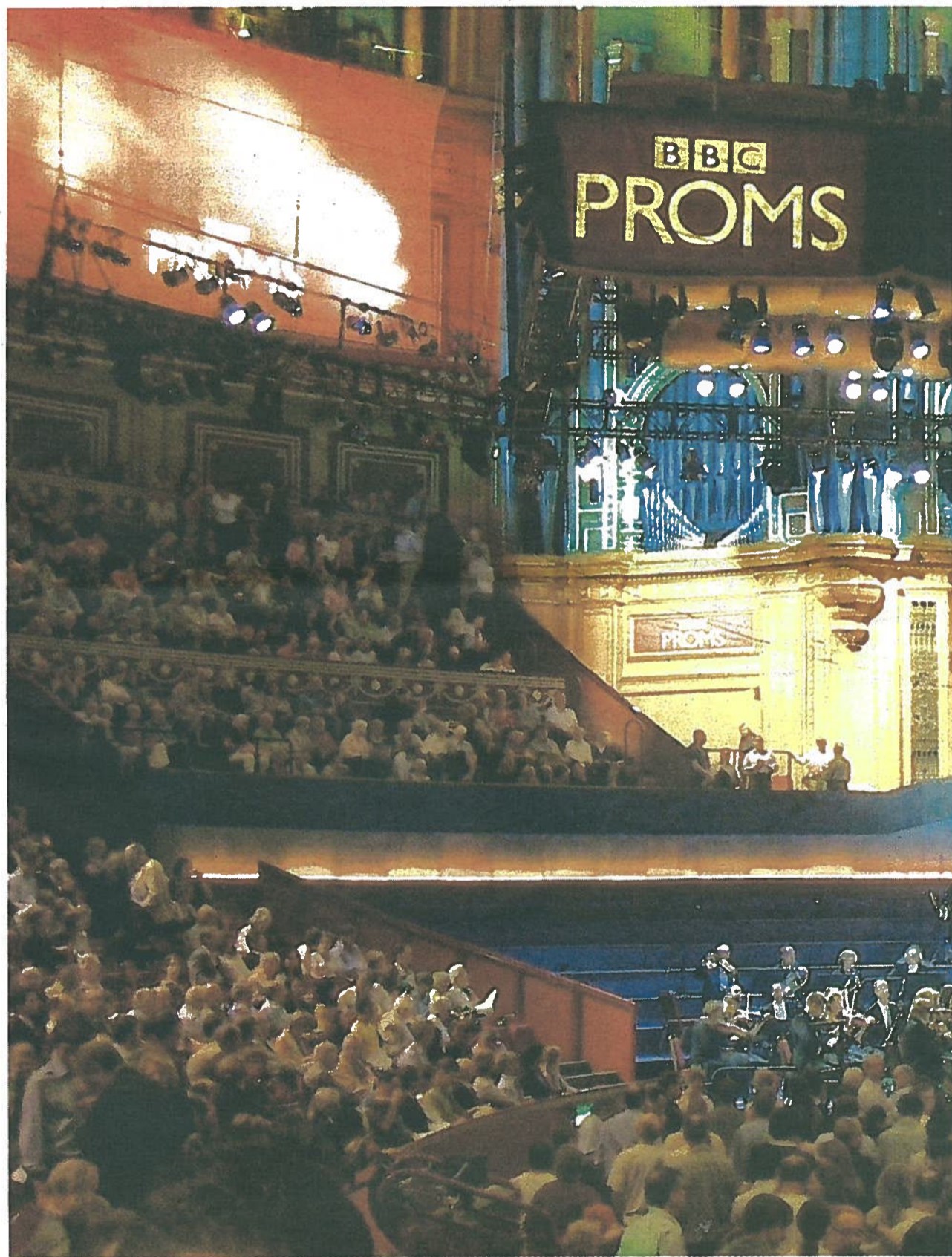
Of het aan de abstinentie ligt of aan de opwindende, het zwiepende openingsthema van Wagenaars *Cyrano de Bergerac* knalt de zaal in. Kreizberg hoeft vrijwel niks te zeggen. Dat kan nog wat worden vanavond.

Julia Fischer komt op. Ze oogt bleek en kwetsbaar, maar als ze de viool aan haar kin zet, geven haar ogen ineens licht. En ze spaart zichzelf niet. Het lijkt alsof het avondconcert al is begonnen.

"Ingehouden spelen? Dat kan ik helemaal niet!," zegt Fischer na de repetitie. "Zodra de muziek begint word ik meegesleept. Op het concert komt er alleen maar iets bij. Daar zorgt de adrenaline wel voor."

Als ze de cadans speelt (op repetities altijd een ingekorte versie) beginnen Kreizberg en het orkest te lachen. "Deed ik iets verkeerd?" vraagt Fischer verbaasd. "Nee, je deed het juist helemaal goed," zegt Kreizberg, terwijl hij ongetwijfeld terugdenkt aan de kleine hartverzakking die hij bij Benjamin Schmid te verwerken kreeg.

In de pauze van de repetitie neemt Kreizberg de tijd te wijzen op het belang van dit concert voor het orkest. "Dit is de kroon op het werk, en ik overdrijf niet. Elk orkest dat iets voorstelt, speelt op de Proms. Het is

Het Nederlands Philharmonisch Orkest zit klaar voor zijn debuut op de BBC Proms, in de Royal Albert Hall, Londen.

voor het NedPhO belangrijk gezien, gehoord, vergeleken en uitgedaagd te worden. Tournees zijn ook in sociaal opzicht erg goed en belangrijk voor een orkest. Ze worden meer een familie. In Amsterdam gaat iedereen na de repetitie en na het concert meteen naar huis, om les te geven, of wat dan ook. In het buitenland gaan ze met elkaar uit eten. Dat bevordert de groepsgeest. We zouden vaker op tournee moeten, maar dat kan doodeenvoudig niet. De agenda in het reguliere seizoen is te vol. Dit Promsconcert valt in de vakantie van het orkest!

"We spelen hier *against the big*

guys: Berliner Philharmoniker, New York Philharmonic. En dan moeten we ons staande ziende te houden. *Pressure?* Mwah. Je moet altijd goed

Meer dan vijfduizend man lijken de adem in te houden, zo stil is het

zijn. En op een tournee is een orkest altijd goed, omdat ze extra gemotiveerd zijn. Eigenlijk moet je een orkest beoordelen op wat ze thuis laten horen, want daar doen ze ge-

woon hun dagelijkse werk. Maar als er werkelijk idealisme en kwaliteit is, en dat is bij het NedPhO zonder meer het geval, speelt een orkest altijd en overal op een hoog niveau. Voor mij is elk concert belangrijk. Of we nu in het Concertgebouw spelen, op de Proms of in Schweinfurt. Ik vond ze daarnet trouwens erg ontspannen. Een beetje té ontspannen misschien. Maar dat verandert wel als ze vanavond vijfduizend mensen in de zaal zien zitten, hahaha."

Dinsdagavond, Royal Albert Hall

De Royal Albert Hall stroomt lang-